

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

O datorie.

Citind în ziare și informîndu-mă, că Români din Verșeț au format o comunitate bisericească separată, mi-am pus întrebarea, dacă mijloacele pentru ajungerea acestui scop sînt suficiente, și am constatat, că nu; do- vadă apelurile lansate pentru adunarea fon- dului necesar construcției unei biserici.

M'am bucurat nespuse de mult, cînd am văzut, că și Verșețul a început a se trezi din din somnul în care căzuse, dela despărțirea bisericească, și care a durat pînă în prezent. Cauzele întîrzierii sînt și locale și adminis- trative. Cea mai mare greșeală s'a făcut de către organele administrative ale diecezei Caransebeșului, cari au îngăduit ca proto- popiatul, cu același nume, să nu fie adminis- trat din orașul Verșeț, lăsînd protopopilor sau locuitorilor, cari s'au perindat, libertatea de a domicilia pe alocurea afară de Verșeț. Acești protopopi sau locuitori, neavînd ră- dăcinii în oraș, veniau numai temporal de se întîlniau cu subalternii lor și, după ter- minarea agendelor, plecau în satele unde domiciliau. Cum rămîneau Români din acest oraș, cari pînă la despărțire, aveau chiar în *biserica catedrală* serviciu și cîntări în limba română? Odată făcută separarea, această po-

pulație a ramas fără păstori sufletești, con- damnată de nepăsarea sferelor conducătoare ale noiei dieceze din Caransebeș, încît astăzi mulți, cu nume mai românești decît pe aiurea, și-au pierdut conștiința, ba se fălesc chiar că nu sînt Români.

Ce ușor ar fi fost, la despărțire, a se forma o comunitate cît de mică românească, care după analogia altor comune mai mici, ar fi cîștigat mijloacele de existență, în baza drepturilor, pe cari le au toți ceice voesc a ieși din o indiviziune oarecare?

În comune mici, unde s'a făcut despăr- țirea bisericească, Români au primit despă- gubirea cuvenită, și în Verșeț, din cauza *nepă- sării și a lipsei de sentimente mai bune*, au fost excluși din comunitatea ortodoxă, sub pre- textul, că sînt străini de localitate. Dintre urmașii Românilor de acum 40 de ani mai niciunul nu mai are conștiința că este Ro- mână, și nici nu s'a solidarizat cu cei excluși din sinul comunității ortodoxe. Noroc că Sîrbii nu s'au deșteptat mai demult, ca să facă și în celelalte comune la fel, pentru a zădărnici acordarea despăgubirilor, pe cari în asemenea ocazii au fost siliți, *prin sen- tițe judecătorești*, a le da.

Cu totul altfel ar sta lucrurile astăzi, dacă intelectualii — dintre cari mulți se bu-

cură de bunăstare materială — ar fi provocat mișcarea, cu vreo 3—4 decenii mai înainte! Acum nu am asista la tristul spectacol de a vedea adunîndu-se cu talerul suma, necesară construirii unei biserici, în Verșeț, în orașul, în care toată lumea știe, că atît epis- copia, cît și ambele biserici, de cari se fo- losesc astăzi Sîrbii, sînt făcute și cu bani ro- mânești! Dar *»mai bine orcît de tîrziu, decît niciodată«*, cum glăsuște și proverbul nostru.

Prin această întîrziere, afacerea locală a comunității bisericești din Verșeț, s'a trans- format într'o afacere, care trebuie să fie aju- tată de toți Români, fără deosebire de con- fesione, și urmînd apelului, să contribuim toți din toate părțile pentru *clădirea* bisericii din acest oraș *ca să fie impozantă*; să dăm naționalităților conlocuitoare din acest oraș dovadă de ce sîntem capabili, cînd este vorba de a ne arăta spiritul de solidaritate și de iubire de neam.

Să contribuim cu toții, cu obolul nostru, pentru ridicarea acestui pios locaș, deoarece în acest centru este absolută necesitate de a ridica un *far* grandios, care se radieze pînă în părțile cele mai avansate ale masei poporului nostru. **Ilie Bogdanu.**

Foiță originală.

Un cuvînt scurt la chestia

„Evoluția și Creațiunea“,

de Dr. Nicolae O. Brînzeu.

Dela început mi-am fost propus a reflecta și eu din a mea parte la articolul d-lui Vladimi- rescu, nu pentru aserțiunile sale „intemeiate“, ci pentru orientarea publicului cititor. Din norocire însă, dl Aurel Popovici m'a dispensat dela o re- venire mai detaiată asupra chestiei; d-sa a răs- puns per longum et latum la toate acele mîro- zenii. Ar fi un adevărat abuz cu paciența stîm. Redacții și a cititorilor, dacă ași începe niște co- mentare nou; voi face deci, pe scurt, numai o întregire a reflexiilor d-lui A. Popovici, pe baza literaturii științifice moderne și a stadiului de azi al științelor.

Că dl Vladimirescu e teolog, asta nu eschide, că cineva să fie „martirul convingerilor“ sale; d-sa vrea să se prezinte ca exponentul științelor de azi față de teoria învechită a religiunii. Spre liniștirea tuturor pot zice, că lucrarea aceasta a d-lui Vladimirescu stă destul de departe de starea științelor de azi! Toată lucrarea d-sale n'a fost alta, decît o prescriere modestă a cărții *»Die Welträthsel«* a lui Ernst Häckel, „bătrînul ramolit“

(cum îi zic Nemții) din Iena. O carte mai infamă ca aceea n'a apărut sub pretextul „literaturii știin- țifice“; pe Häckel l-au combătut și nimicît, nu popii, ci savanții și filozofii protestanți și raționa- liști, ca Chwolson, Paulsen, Dennert, etc. Paulsen scrie despre el: „aprius de rușine am citit cartea aceasta; rușine pentru starea culturii generale și a culturii poporului nostru. Că o atare carte a fost cu putință, că s'a putut scrie, tipări, cum- pări, citi, admira, crede, la poporul care a avut un Kant, un Goethe, un Schopenhauer, e du- reros“... (Ernst Häckel als Philosoph, citat la însuși Häckel. Die Welträthsel, ed. 1903. p. 155. Enunțiamini asupra lui H. mai vezi în Bonifa- tius-Correspondenz, 1907. pp. 124—5). Ear la Dennert citim, că Häckel e un *falzificator* ordinar, care voinde să dovediască, că spermele și em- brioanele omului sînt identice cu ale anumitelor animale, s'a folosit la tipar de aceleasi *clisee* atît la om, cît și la animale (vezi: „die Geschichte von den drei Klischees“ ia Dennert. Die Wahr- heit über Ernst Häckel und seine „Welträthsel“, nach dem Urteile seiner Fachgenossen, ed. M. Halle, 1906. pp. 16—34).

Peste materialismul și darwinismul profesat de Häckel și prescriis (prescriis se zice corect pe românește, și nu copiat) de dl Dr. Vladimirescu și de alții (cf. Convorbiri literare, Ianuar 1906 și nr. inbilar, de Voinov, căruia i-a

răspuns prof. Paulsen în nr. din Iulie 1907; la noi a scris V. M. Munteanu în Orizontul din 1906, I-am răspuns eu în „Unirea“, peste acestea, zic, demult a trecut lumea științifică la ordinea zilei. Pînă prin anii 70—80 era la modă materia- lismul dur, sec, și era străin între proroci, celce cuteza să apere părerea contrară; de atunci însă suflă alte vînturi. Nu zic că toate ar merge spre bine, că savanții de azi ar fi toți supranaturaliști; dar aceia stă, că azi se recunoaște insuficiența expli- cării materialiste și darwiniste a lumii, și în vreme ce încă tot domnește oroarea de metafizică, cei mai mulți sînt *agnosticisti* (adecă: nu știm de unde e cauza finală a lumii, ce-i scopul vieții etc.?) Vezi Dennert: Am Sterbelager des Darwi- nismus. Stuttgart, 1903. Singur Häckel și mai cîțiva modești epigoni, țin pelingă darwinismul materialistic, dar aceia *nu țin cont de a fi dătă- tori de ton în științe*.

Deci dl Dr. Vladimirescu, cînd a vrut să arate starea științelor de azi față de religie, nu trebuia să ne propună nouă pe Häckel și niște citate din David Strausz, și din prelegerile obscure ale unor profesori de profesiune (știm, că după împrejurările de azi ale diferitelor state, numele de profesor cît de puțin înseamnă pe „savanțul“, ci să se fie produs cu opurile literare dătătoare de ton azi, și cu citate din acelea să ne fie umplut „to- murii întregi“ pentru dovedirea aserțiunilor sale!

Tăranul nostru.

VI.

(Articol final).

Psalmistul scrie: „Viața ni-se trece în necaz și anii în suspinuri; ruptă de suferință mi-e puterea și de vina lenei mele și oasele mi-se topesc!”

Feriți-vă a iscodi sărbători băbești, căci străinul ne zice „leneș”.

Ar fi bine că Românul să nu fie atins nici de patima beției, căci beția e ușa răutăților, și numai sapa și lopata o vindecă.

Isus, marele Dumnezeu, glăsuiește în sf. Evanghelie: Luați aminte de voi înșiși-vă să nu se îngreuneze inimile voastre cu neșaful mîncării, cu beție și cu grijile lumii, și fără de veste să vină acea zi asupra voastră.

Beteșugul cel mai mare ce bîntue omeneimea, este beția, care îi prăpădește omului și mintea și trupul, ba chiar sufletul ajunge rău.

Mîntuitorul zice: Păziți-vă, să nu prindă patima urită a beției rădăcini între voi!

Zicala bătrînilor noștri sună: Birturile sînt cuiburii a tuturor relelor.

Mă doare, dar trebuie s'o mărturisesc, că sînt sate românești în care birtul jidanului e mai înfundat de oameni, decît biserica de creștini.

Și o știm, că: bărbatul bețiv duce la birt cu caucul, dar femeia cu sacul.

Omul bețiv ajunge a îmbla în zdrențe, și hoși și cerșitori devin cei bețivi, copii bețivilor cerșesc mila oamenilor. Bețivul ajunge în desfrînare, își vinde moșioara dela părinți, înjură de Dumnezeu și e bătăios. Corpul bețivului slăbește înainte de timp, și bețivul nu trăiește pînă la bătrînețe.

Sfătuesc pe aceia pe care-i privește, că pînă nu-i tîrziu să părăsim beția și să fim cumpătați; căci vremile grele sînt, se cer multe dela noi, așa barem noi de noi să nu ne prăpădim prin beție.

Luați aminte, că străinii susțin că noi Românii sîntem cel mai bețiv neam din țeară. Să nu fie așa!

Ne doare cînd tot străinul afirmă, că în satele românești, biserica și școala sînt ca niște bordeie; ear case boeresti sînt — birturile.

Și m'ași bucura, dacă n'ași afla la Român mărăție în port și 'n traî.

S'a dus de pomina vestitul port româ-

nesc, modest, trainic și mîndru, care îi stetea atît de bine și nevetei mai în vîrstă, și fecioarelor cinstite.

Cu durere avem să recunoaștem că o seamă din femeile noastre au pus în unghet furca și în pod războiul... și să împodobesc cu pănuri ieșite dela străini.

Luați aminte că mărăția îndeamnă nevasta a fi cu purtare necuviincioasă; ajunge în atingere cu străini, dornici, de femei din neamul nostru, și așa mereu ajungem în primejdia de a ni-se pîngări neamul și viața.

Mărăția ne subjugă în datorii și datoriile ne hrapesc casa și masa.

Și durere, noi am devenit întru toate mărăți, căci de mergem la oraș, dăm cu îndrăzneală în birt, batem boereste în masă, și poruncim mîncări și beuturi alese, și într'un ceas prăpădim câștigul crunt dintr'o săptămînă; așa-i că am uitat de părinții noștri cari își purtau merindea în straiță.

Mărăți sîntem și 'n ospete la nunți, și durere că din mărăție ne ținem și praznicul; ear la pomene ne întrecem tot cu mărăția.

Oare n'ar fi mai cu cale să ne restrîngem la mai puțin, ori să părăsim cu totul tîmbălăul și cheltuiala îmbinată cu ospetele. La boteze, nunți și praznice, oare n'ar fi mai potrivit ca cu banii ăștia să ne acoperim alte necazuri, nu să tot grămădim la cambii și sărăcie.

Întrecerea dela pomene încă nu se potrivește cu cerințele sf. biserici. Am încredințarea că 3—4 pomene într'un an ne pregătește bățul de pribegie, ori de slujitorie, ceiace Dumnezeu și sf. biserică n'o dorește. Ne-am îndepărtat foarte mult dela înțelesul ce-l dă biserica praznicelor și pomeneilor, căci aici vād adunați neamuri și prietenii bogăți, cel sărac e dat afară, și asta nu e binefacere, ci prădare.

Tineți la obiceiurile strămoșești și la prescrierile bisericii, dar grijii la înțelesul adevărat al acestora; pomenirea și facerea de bine să se resfrîngă asupra nevoiesilor și săracilor; ear aceștia nu cer să te întreci în mărăție.

Să părăsim mărăția în haine, în traî și cheltuielile de prisos!

Mi-ar plăcea de am slăbi și din dragostea de procese, căci părinții ne-au învățat: a ierta, a fi blînzii la vorbă și împăciuitoari, căci: dragostea nu pere! ear ca să fim

îndestulați cu viața: să nu ne supărăm și să ertăm totdeauna.

Să nu fim nepăsători, ci să învățăm din pățania altora.

Părăsiți îndemnul rău, d'a asculta sfatul străinilor și a nesocoti binevoitorul sfat al preotului și învățătorului, ci mai ales ascultați povața acestora, căci sînt unici, cari suferă și împărtășesc necazul cu voi.

Cruțători să fim, că foamea ușor ne-o potolim; ca să prisosească trebuie mult!

Să ținem la olaltă, că așa fac toate neamurile din lume. E trist că numai Românul susține pizma, neînțelegerea și răutatea.

Să stăpîniască între noi credința în Dumnezeu și în strămoșeasca biserică; să avem dragoste față de neam și lege, și să câștigăm nădejdia într'o viață mai bună și vom înainta și vom trăi vecinic.

preot **Sinisie Bistreanu.**

Economie.

Situația pieței de bani continuă a fi favorabilă. La o schimbare cel mult în toamnă ne putem aștepta, cînd circulația pieței de mărfuri va începe să fie mai vie, mai intensivă. Totuși relativ încă la noi și în Austria se poate observa o depresiune. Cauza trebuie căutată în cartelul băncilor, cari îi face pe particulari să se provadă încă de pe acum cu capitale. O parte mare a capitalului este apoi reținută în afacerile de bucate cari anul acesta au început de timpuriu.

În *Budapesta* cambii prima s'au escomptat cu 3 1/2%. Cambii comerciale, conform scadenței și calității, cu 4 5/8% și 5%.

În *Viena* discontul particular 3 1/4%.

Producțiunea grîului în Ungaria. Ministerul de agricultură pe baza rapoartelor luînd în conziderare terenul folosit pentru grîu a socotit că în Ungaria în anul 1908 s'au produs 37 milioane măji metrice de grîu, avînd o calitate superioară produsului altor ani mai bunî ca acesta. Nutrețele sînt însă foarte slabe peste întreaga țară. Recolta de toamnă a câștigat însă mult prin ploile recente.

Legea nouă de spirt. După ce noua lege de spirt a fost sancționată din partea Majestații Sale, ea e publicată acum în colecția regnicolară de legi, cu articolul 28 din anul 1908. Vom reveni.

Dintr'un raport al ministrului de agricultură aflăm, că în Ungaria sînt 651 lăptării cooperative țărănești cu 62.156 de membri. Producția acestor asociațiuni e evaluată întotai la 84 1/2 milioane de

Häckel nu e alta, decît catehismul, pe care socialdemocrații își întemeiază sistemele lor; e citit și primit cu dor și sete de mulțimea mare, fără cunoștințe speciale, fără critică, și fără putere de a controla.

Chestiile multe, atinse de dl Dr. Vladimirescu în articolii săi, se rezolvă cu totul altcum în științele moderne. Cumcă lumea aceasta materială e mărginită și are început, se poate dovedi foarte ușor în mod filozofic (cf. Charlier, *Ist die Welt endlich oder unendlich in Raum und Zeit?* Archiv für sist. Philosophie, 1896. pp. 477 și urm.). Dovezi empirice nu avem nici pro nici contra, căci așa ceva e fără putință. Orcare om, nepreocupat, poate mărturisi, că materie eternă, nesfîrșită, e un fel de „fából vaskarika”, cum zice Ungurul.

Deci și concluziile despre o evoluție a lumii din materia veșnică, sînt lipsite de orice bază reală (cf. Schütz, *Kezdet és vég világyfolyamatban*, Budapest, 1907).

Deci de unde e lumea? Bine raspunde Fraas „știința nu poate zice altceva, la niciun caz nu ceva mai bun, decît: întru început a făcut Dzeu cerul și pămîntul... Știința cinstită va recunoaște, că nu știe nimic despre începutul lucrurilor și deocamdată nici nu are prospecte, de a putea da nescari deslușiri despre cele dintăi taine ale existenței...” (Vor der Sündfluth, p. VIII).

La prima chestie controversă: *de unde e lumea?* se poate raspunde cu siguranță: lumea

are început. Prin urmare lumea nu reprezintă o valoare absolută, ci numai relativă, în dependență ontologică dela un factor extern, care e cauza primă, nesfîrșită, absolută, vulgo: *Dumnezeu*.

A doua controversă e: *de unde e viața?* La aceasta răspund materialistii; din materia veșnică s'a dezvoltat lumea anorganică, și din aceia viața organică: plantele — animalele — omul. Ei bine, toate acestea mai ușor se zic, decît se dovedesc. Chiar legile fizice se opun unei atari deduceri. Legea despre conservarea energiei spune că nimic nu poți da, ce nu ai! Deci de unde s'a făcut organismul cel dintăi? Wöhler, Kolbe, etc. au răsturnat păretele între chimia organică și anorganică, dar nu între viețuitoare și neviețuitoare! În ființele viețuitoare, peste chemie există o acțiune imanentă, care arată un factor subiectiv, deosebit de fenomenele materiale (cf. Zubriczky, *Életerő és életelv*, în *Bölcseleti Folyóirat*, 1906. fasc. II. pp. 153—209). E deosebire între mixturile chimice org. și între celula, principiul vieții organice. Celula constă din protoplasmă + simburile celulei (sejmag). Cea dintăi aparține chemiei, această din urmă e înafară de orice chemie. Liebig scrie (epistole chimice I. p. 356—7), că chimia poate produce legătură organică între elemente, fără să producă aparițiile vieții organice! Insuși Nietzsche zice, că e mare prostie, a reduce viața și existența la o formulă matematică

(Fröhliche Wissenschaft, p. 373). Pentruaceia vedem, că azi în științele naturale cucerește *neovitalismul*, adică tabera acelora, cari, părăsind explicarea mecanică-materială a vieții, conced aici un principiu intern, independent de evoluția materială a organismului (Vezi mai pe larg Zubriczky, o. c. pp. 172—209. și Gander, *Der erste Organismus, Einsiedeln*, 1904. pp. 114. și urm.). Argumentul, cu care materialistii își proptiau închipuirea lor despre posibilitatea evoluției organismului din materia anorganică, a fost așa numitul „bathybios”. Un fel de materie mucoasă, aflată în fundul mării la a. 1868, (botezat în onoarea lui Häckel „bathybios Häckelii”), despre care se susținea, că ar prezenta stadiul de tranziție între materia anorganică și organică; s'au păcălit însă materialistii, căci despre bathybios s'a aflat, că nu-i alta decît o bucată de gyps mucețit! Teoria generației echivoce de cîțiva ani încoace se conzideră de = 0.

Deci la a doua controversă: *de unde e viața?* răspunsul, bazat pe științele de azi, este: viața nu e o simplă evoluție a materiei!

Cu toate acestea oarecare evoluție concedem și noi; și prin aceasta revenim asupra unei greșeli a dlui Dr. Vladimirescu, care pune în opoziție: evoluția și creațiunea! Evoluție se concede și pelingă creațiune; căci aceasta numai înseamnă anumite acte ale începutului; dar între cadrele anumitelor specii create se poate concede evoluție,

litri de lapte și 2,700.000 kg. de unt. În comitatul nostru *Caras-Severin* sînt 8 asemenea lăptării, cu 324 membri, dintre cari cea din Daruvar a avut un venit curat de 7877 cor. ear cea din Bodófalva 7234 coroane. Cîte lăptării românești avem?

Anunț și Învitare.

Subsemnatii în numele comitetului aranjator prin aceasta încunoștințăm publicul românesc, precum și pe toți sprinjinitorii și binevoitorii cauzelor noastre religioase-culturale, cumcă sfințirea bisericii noastre de nou pictată de talentul pictor academic Virgil Simonescu din *Lugoj*, va avea loc prin delegatul arhieresc Duminecă, în 20 Iulie (2 August) a. c. la orele 9½ a. m., pe lângă următorul

Program:

1. Sîmbătă în 19 Iulie (1 August) a. c. înțimpinarea delegatului arhieresc și a patronului în gara Mehadieî la trenul personal de 1 oră p. m. Înțimpinarea oaspeților la același tren, precum și la cel dela 8¼ seara. 2. Conducerea delegatului și a patronului la cvartirele lor. 3. Sîmbătă în 19 Iulie (1 August) la 9 ore seara retragere cu torțe și serenadă la cvartirul delegatului și al patronului. 4. Duminecă, în 20 Iulie (2 August) la 9½ ore a. m. însăși sfințirea, apoi sfință liturgie în sobor, cu predică festivă. 5. În aceeași zi la 1 ore p. m. banchet în hotelul dela „Calul alb”. 6. În aceeași zi la 3 ore p. m. vecernie și ceremonia tăierii grindeiului patronului, și deschiderea rugei. În aceeași zi la 8½ ore seara teatru și concert în sala mare a hotelului la „Calul alb”, aranjat de corul vocal din loc, apoi dans.

Învităm deci cu tot respectul pe toți, cari se interesează de progresul bisericii noastre în genere și de propășirea comunei noastre special, să ne onoreze cu prezența lor la actul mai sus anunțat.

Mehadia, la 8/21 Iulie 1908.

Const. Dure, Gh. Popescu, N. Chiticeanu,
preot. preș. comit. episcop.

CRONICA.

Comitetul arangeator al festivităților, ce se vor arangea în Oravița la 28, 29, 30 August c. din prilejul Adunării generale a Societății fondului de teatru rom. a hotărît a da în ziua întăi, la sf. Mărie, un banchet în otelul »Coroana Ung.», d. a. la 5 ore o petrecere populară în curtea bisericii, cu care ocazie se vor face și premii de costume frumoase românești, ear seara va avea loc în Grădina de tir un concert împreunat cu petrecere de joc al mai multe choruri rom. din părțile Orăviții. Minezi, Sîmbătă seara concert

vezibine nu casuală, ci după o anumită teologie. (Cf. Wasmann, Biologie und moderne Entwicklungstheorie, Freiburg, 1903. Reinke, Philosophie der Botanik, 1905. și Der Neovitalismus und die Finalität in der Biologie in »Biologisches Centralblatt« B. XXXIV, n. 18. a. 1904). Darwinismul materialistic azi e mort în științe; zic: în științe, căci altcum are urmași, încă destui. Driesch scria, acum 15 ani, despre el: »a reveni încă asupra pretenziunilor teoriei combătute a darwinismului, ar fi o vătămare a cititorului...» (Die Biologie als selbstständige Grundwissenschaft, 1893. p. 31.). Despre acesta și despre filozofia lui Hegel zice Driesch, că ambele sînt curiozitățile veacului și ambele sînt variațiile întrebării: cum se poate purta de nas o generație întregă?... sau: cum se îmbată lumea cu apă rece? (Finea va urma).

Epigrame.

Ești dascăl și tu, și ești pus
Să mulțumești celui de sus
Că și fie fi-a dat un dar:
Să minci salariul — înzădar!

O fetișoară patinează
Pe lac în linie ovală;
Să nu cază, fată, fi vitează
Pe ghiața lumii cea — morală!

Don Ramiro-

și teatru în Sala teatrului, și după teatru carăși petrecere cu dans. Duminecă, a treia zi, excursie cu trenul de munte la Anina-Stajerlak-Marilla-Bányavölgy, ear în ziua următoare, Lună la 31. August c. excursie pe Dunăre până la Turnu Severin. Pașapoartele pentru cei de pe teritorul Comitatului nostru Caras-Severin le va exopera amicul nostru adv. Dr. Cornel Jurca din *Lugoj*. Însinuările de participare au să se facă din bună vreme. Orce informațiuni se pot cere dela biroul central la adresa institutului »Oraviciana» în Oraviczabánya (Krassó-Szörény m). Programul detaliat îl vom da încurînd, deodată cu publicarea convocătorului oficial al comitetului central.

Dr. Gheorghe Crăiniceanu, ilustrul nostru compatriot și colaborator, medic loc. col., medic primar al județului Tutova (România) și vestit oculist, ne avizează că luna August st. n. o va petrece în Oravița (Calvarienberg, Ogașul bradului Nr. 895), dînd consultațiuni, Joia și Dumineca, și în stațiunea balneară »Bányavölgy» în Valea Orăviții.

Profesorul P. Marinescu dela Liceul »Traian» din Turnu-Severin a fost numit funcționar în ministerul Cultelor.

Tenorul Popescu cu d-șoara Angela Spireanu din Turnu-Severin — cununați. Multe felicitări!

»Drapelul» pledează într'un primarticol pentru convocarea unui sinod extraordinar al Eparhiei Caransebeșului.

La stațiunea balneară »Bányavölgy» din Valea Orăviții petrec actualminte și vizitatori din România.

Reuniunea de cîntări și lectură din *Ciclova montană* și-a cumpărat casă proprie.

Reprezentata orașului nostru se ocupă acum serios cu chestia luminației și a apeductului. Vom reveni.

Semnalăm și noi mișcarea laudabilă a Orașenilor pornită împotriva scumpătății victualelor.

La *Potoc* a fost ales învățătorul Zaharie Franțescu, din Borlova.

Spargerii la biserică: în Reșița, Moniom, Gerliște, Oravița mont., Ticvaniu mare, »Mănăstirea Călugăru» (Ciclova mont.), Mercina. Se vede că operează o bandă de filharî organizați.

Comitetul central al Reuniunii învățătorilor ort. rom. din Eparhia Caransebeșului a ținut Marti sedință în *Lugoj*, hotărînd între altele că adunarea generală a Reuniunii, ce se va ține astan la 1. Sept. st. v. în Caransebeș, să fie închinată memoriei marelui Arhieriu Ioan Popazu, din prilejul împlinirii a 100 de ani dela nașterea acestui mare bărbat al neamului nostru.

După »Severinul» a apucat și »Oravicza és Vidéke» și chiar și »Temesvári Hirlap» să »scarmene» conduita comisariului școlar Gheorghe Jianu. Curioasă coincidență!

Adv. Dr. Alexandru Coca, directorul Cassei de păstrare din Sasca montană, a petrecut Duminecă în satul său natal *Secaș*, unde după liturghie a dat povețe bune poporului ce-l împrejmuisse, înainte bisericii, pe acest cărturar blind și iubitor de țărănime, care par'că vede pe Dumnezeu, cînd vede pe citeun fruntaș slobozindu-se în mijlocul lor.

La *Maidan* a reușit la alegerea de învățătoare d-șoara Pența, fca învățătorului N. Pența din Petrovaselo.

În brutăria lui Ilie Radoslav din *Oravița rom.* a calfă umblind să aprindă focul cu petrol, au luat foc hainele și au suferit arsuri grozave și proprietarul brutăriei Ilie Radoslav și soția și fca lui, cari toți s'au nimerit în apropiere. Ce nenorocire!

La alegerea de al 4-lea învățător în *Răcășdia* a reușit candidatul de învățător Verca, fiul învățătorului Gh. Verca din Iladia.

În Anuarul pe anul școlar 1907/1908, al Liceului »Traian» din *Turnu Severin*, ce stă sub direcția distinsului profesor Dr. Dimitrie Horvaț, este reoglindată viața acestui institut de învățămînt, care recunosc și străinii, că poate concura cu orcare alt liceu al Țerilor culte.

La *Sighetul-Marmației* medicul comitatens Dr. Gruber a fost pus subt acuză pentru omor din neglijență.

Arhimandritul din Sinaia Nifon a pornit o mișcare laudabilă pentru construirea unei biserici românești la Ierusalim.

Choleră în Rusia.

A apărut interesantul Număr jubilar al »Gazetef» și se poate căpăta la toate librăriile românești.

Prin Septembrie va apare »Ardealul», o nouă foae românească.

La Sf. Ilie petrecere de joc a cojocarilor din *Lugoj*.

În Craina, în munții bănațeni, deasupra de Cornereva, în urma ploilor mari s'a despîcat în două un munte în »Vîrfu lui Zgliber», ceiace se poate socoti ca o adevărată minune.

Reuniunea agricolă a comitatului nostru a luat angagementul de a plasa muncitorii — întorși din America.

Bibliografie.

»Iobăgia», volumul I din cartea dlui Ioan Russu-Șirianul a apărut, conținînd istoria iobăgiei pînă la finea secolui XV. Volumul se extinde peste 400 de pagini, octav mare, avînd următorul sumar: I. Sub viziri, II. Ștefan cel sfînt, III. Regii din familia lui Arpad, IV. Oligarhia, V. Bula de aur, VI. Orașe și comitate, VII. Dinastiile străine și oligarhi, VIII. Cneji și voievozii români, IX. Întia răscoală țărănească, X. Uneltirile oligarhilor, XI. Influența husiților, XII. Ioan Corvinul, XIII. Matei Corvinul, XIV. Decadența, XV. Incheiere. Se poate procura dela administrația »Tribunei». Prețul unui exemplar 3 coroane, ediție de lux 5 coroane.

428 szám
kig. 1908.

Hirdetmény.

Krassó-Szörény vármegye alispánja folyó évi 11543/908 szám alatt a grenváci jegyzői lak és közs. ház javítását 3354 kor. költséggel engedélyezte.

Greovác közs. képviselőtestülete 1908. évi július hó 30-án 2 kgy. szám alatt a község ház udvarában egy kut felépítését, valamint a közs. háza az acetylen világítás bevezetését, nemkülönben egy hulla ház felépítését elhatározta, miért is fenti munkálatok biztosítása céljából 1908. évi augusztus hó 14-én d. e. 9 órakor Greovác község házánál nyilvános árlejtés tartatik, melyre a vállalkozók ezennel meghivatnak.

Vállalkozók kötelesek az elvállalt munkálatok a kikiáltási ár 20%-át készpénzben vagy óvadék-képes papirokban bánatpénzül a közs. előjáróságnál az árlejtés megkezdése előtt letenni. Valamint kötelesek az acetylen világítás bevezetésre a hullaház és kut felépítésre külön írásbeli ajánlatokat tenni.

Terv és költségvetések és egyéb feltételek a jegyzői irodában, a hivatalos órák alatt, megtekinthetők.

Greovác 1908 július hó 36-án.

Epure János sk.
közs. jegyző.

Giorman János sk.
közs. bíró.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

4857 sz. tlkvi 1908.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Oraviciana r. t. végrehajthatónak Stojku Ion végrehajtást szenvedő elleni 1400 korona tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Brostyán községi 817 sz. tjkvben Stojku Ion nevént irt A. I. 279/a hrsz. 13 öisz. belsőségre 832 korona, továbbá a brostyáni 1232 sz. tjkvben ugyanennek nevént irt 7/a, 10/b, 1501/b, 2535/a, 2641/a, 3048/b/2 és 276/b hrsz. a foglalt ingatlanokra 345 korona kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi október hó 10-ik napjának** d. u. 3 órakor Brostyán községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 83 korona 20 fillért és 34 korona 40 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1908. évi július hó 20-ik napján.

Kerekes, kir. aljbiró.

3813/908 tlkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Greku Nikolae végrehajthatónak Giru George végrehajtást szenvedő elleni 60 kor. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Románcsiklova községi 556 sz. tjkvben Giru György nevént irt A. I. 537 hrsz. 256 öisz. 1541, 1625, 2390 és 3239 hrsz. ingatlanokra 1262 kor.; ugyanazon tjkvben 1227 hrsz. szőlőre 322 kor., 1229 hrsz. szőlőre 304 kor., 1418 hrsz. iparföldre 191 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi augusztus hó 18-ik napjának** d. u. 3 órakor Románcsiklova községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 126 korona 20 fillér, 32 korona 20 fillér, 30 korona 40 fillér és 19 korona 10 fillért készpénzben vagy az 1881. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kézhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság 1908. évi május hó 30-án.

Kerekes, kir. aljbiró.

4287 szám tlkvi 1908.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Oraviciana r. t. végrehajthatónak kisk. Nedelcu Mária kákovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 760 korona tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Kákova községi 52 sz. tjkvben Zejku férj Bordán Mária nevént irt A. I. 700/b, hrsz. részletre 17 kor., § 989/b hrsz. részletre 51 kor., A. I. 31/a, 701/a, 1866, 2339 és 2542 hrsz. a. foglalt birtoktestre 303 kor., 2. a kákovai 763 sz. tjkvben kisk. Nedelcu Mária nevént irt 12 hrsz. és 10 öisz. belsőségre 836 kor. kikiáltási áron elrendeltetik azzal, hogy Bordán sz. Zejku Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartatik ugyan, de ha előző és előnyös költségek fedezésére szükséges 1150 kor. vételár el nem éretnek az árverés hatálytalaná válik és az ingatlan ezen jog nélkül fog nyomban újabb árverés alá bocsátatni, 3. a kákovai 1092

sz. tjkvben kisk. Nedelcu Mária nevént irt A. I. 479, 2701, 3658, 4090 hrsz. a. foglalt ingatlanokra 250 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi szeptember hó 24-ik napján** d. e. 11 órakor Kákova községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áronul is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 1 k. 70 f., 30 k. 30 f., 5 k. 10 f., 83 k. 60 f. és 25 k. 60 f. készpénzben vagy az 1881. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál az előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság 1908. évi június hó 16-án.

Kerekes, kir. aljbiró.

4760/1908. tlkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, dr. Anca György végrehajthatónak Banak sz. Dragia Mária és társai végrehajtást szenvedők eleni 166 kor. 92 fillért tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Rafnik községi 2. sz. tjkvben 1/2-1/2 részben Banak sz. Dragia Mária adós és ifj. Banak Iván nem adós nevént irt A. I. 220/a hrsz. egész részletre 29 korona kikiáltási áron, a 222/b hrsz. egész részletre 10 korona és 809/a hrsz. egész részletre 17 kor. kikiáltási áron a hol is a C. 8 alatt özv. Banak Iván javára bekebelezett özvegyi jog fenntartatik ugyan, de ha előző és előnyös tételek fedezésére szükséges 2200 kor. vételár elnem éretnek, az árverés hatálytalaná válik és az ingatlan ezen jog fenntartása nélkül fog nyomban elárvereztetni; 2. továbbá a ráfuiki 24 sz. tjkvben A. I. 16 öisz. 24 hrsz. 233, 542, 945, 985 hrsz. a. foglalt 1/8-1/8 részben Banak Iván János és Banak szül. Zsurkul Mária adósok, 2/8 részben Vlasits Ignea és 4/8 részben Vlasits Péter nem adós nevént irt egész birtoktestre 408 korona kikiáltási áron; 3. a rafniki 202 sz. tjkvben Vlasits férj. Banak sz. Dragia Mária és Banak János (Iván nevént irt 78. öisz. 92 hrsz. egész belsőségre, a C. 4 alatt Banak sz. Dragia Mária haszonélvezeti joga fenntartása nélkül 325 korona kikiáltási áron; 4. továbbá a rafniki 236 sz. tjkvben 541 hrsz. a. foglalt 1/4-1/4 részben Banak Iván János és Banak sz. Zsurkul Mária adósok, és 2/4 részben Mita Péter nem adós társtulajdonos nevént irt egész részletre 29 korona kikiáltási áron; 5. továbbá a rafniki 279 sz. tjkvben 855 hrsz. a. foglalt egyen arányban Banak Iván János és Banak sz. Zsurkul Mária adósok nevént irt egész részletre 11 kor. kikiáltási áron; végül a rafniki 452 sz. tjkvben 1/8-1/8 részben Banak Iván János és Banak sz. Zsurkul Mária adósok 2/8 részben Lukics Sztanka, 3/8 részben Vlasits Péter és 1/8 részben Vlasits sz. Dragia Mária nem adós társtulajdonosok nevént irt 665 hrsz. egész részletre 23 korona, 775 hrsz. egész részletre 11 korona, 844 hrsz. egész részletre 7 kor., 856 hrsz. egész részletre 11 kor., 874 hrsz. egész részletre 3 kor., 948 hrsz. egész részletre 195 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **1908. évi szeptember hó 16 napjának** d. e. 10 órakor Rafnik községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási ár 10%-át vagyis 2 korona 90 fill., 90 fill., 1 kor., 1 kor. 70 fill., 40 kor. 80 fill., 32 kor. 50 fill., 2 kor. 90 fill., 1 kor. 10 fill., 2 kor. 20 fill., 1 kor. 70 fill., 1 kor. 10 fill., 30 fill., 19 k. 50 f. készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság, 1908 évi július hó 20-án.

Kerekes, kir. aljbiró.

În **Coștei** lângă Iam, este de dat în arendă **o prăvălie și o crîșmă** și o casă care se poate și vinde din mîină liberă. Români și întăietate. — A se adresa către dl **Toma Meoganu** în Kustély p. Jám.

„PLUGARUL”
societate pe acții din Cacova

dă **6%**

și plătește și darea după depuneră.

Asigurați-vă la banca noastră **„TRANSYLVANIA”**, reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

La **Ospătăria** (Iosif Nedic) la **„Șăranul de aur”** din Biserica-albă, în piața din drumul Săschii, zidită din nou cu tot felul de încăperi, curte mare, șopro și grajd mare pentru cai, odăi pentru pasageri etc. cu bucătărie și beuturi escelente ospătarul nou

FRANZ BERGER, va servi oaspeții spre cea mai mare a lor îndestulare.

Cine dorește să facă o călătorie de plăcere ieftină, bună și iute **în 6 zile la America**

(Statele unite, Canada și Argentina), acela să ceară îndrumări în românește dela **Falk și Comp.** (secția românească) **Hamburg** Strada Raboisen 30.

La **Tipografia „Progresul”** din Oravița se află de vinzare tot felul de tipărituri bisericești, școlare, ad-vocațiale și comunale.